

Příprava k ukládání radioaktivních odpadů pocházejících z jaderné fúze

Ing. Bc. Lucie Karásková Nenadálová, Ph.D.

Ing. Lumír Nachmilner, CSc.

Ing. Jaroslav Stoklasa, Ph.D.

TVIP Odpadové fórum 2026, Hustopeče, 21.4. - 23.4.2026

Potenciální odpady z materiálů určených pro použití v technologii fúze

Základní druhy odpadů z fúze, a jejich zdroje

Široká škála materiálů užitých v různých místech fúzního zařízení.

Nejvýznamnější jsou konstrukční materiály obsahující wolfram (žárovzdorné slitiny na bázi W, feritické slitiny na bázi Fe, Cr, W a Ti), a dále specifické oceli a různé slitiny (EUROFER, SiSiC).

Materiály mají rozmanité chemické složení a rozměry. Jsou potenciálními zdroji tvorby prachu.

Kritéria pro přijetí odpadu k uložení materiálu

- kritéria přijatelnosti u zemí (UK, Francie), kde budou provozovány velké experimentální fúzní reaktory (ITER, STEP, JT-60SA, CFETR atd.).
- limity (v Bq/g) pro vybrané radionuklidy relevantní pro fúzi, jako jsou ^3H , ^{14}C , ^{94}Nb , ^{63}Ni , ^{59}Ni , ^{60}Co a ^{93}Mo .

Klasifikace odpadů

Klasifikace odpadů IAEA

- velmi krátkodobý odpad bude nebezpečný po dobu několika let,
- velmi nízkoaktivní odpad se rozloží na úroveň pro uvolňování během století,
- nízkoaktivní odpad vyžaduje kontejnment (ochranná konstrukce) po dobu přibližně 3–5 století,
- středněaktivní odpad by měl být pod kontrolou po dobu desítek tisíc let,
- vysoce aktivní odpad by měl být izolován od životního prostředí po dobu milionů let (jeho produkce se u fúzních technologií nepředpokládá)

Úloha obalů radioaktivního odpadu

Bezpečnostní glosář MAAE přesně formuluje rozdíly mezi:

obalem (vhodný kontejner pro RAO),

obalem RAO (obal s upraveným odpadem) a

přebalem (dodatečný vnější obal obsahující jeden nebo více obalů RAO tvořící manipulační jednotku)

Funkce obalů radioaktivního odpadu (RAO)

- Manipulační/přepravní/skladovací jednotka
- Jedinečná identifikace obalu odpadu
- Zadržování radionuklidů/chemických látek
- Stínění

Hlavní typy kontejnerů na odpad používaných pro ukládání RAO v SFR (Švédsko)

Obaly pro nízkoaktivní odpad

*Konstrukce obalů NAO
s krátkou životností*

*Dlouhodobě funkční obaly
NAO (beton) (ANDRA)*

Způsoby uložení odpadů v sudech

*Lakovaný
ocelový sud
pro NAO*

*„Sendvičový“
typ*

*Betonový přebal obsahující
sudý s NAO (JAVYS)*

*Betonáž ocelových sudů
v úložném prostoru
(ANDRA) (SURA0)*

Umístění odpadů v uložistích

▲ Umístění odpadu do ISO kontejnerů v úložišti Drigg (NDA)

◀ Možnosti uložení kontejnerů v WIPP

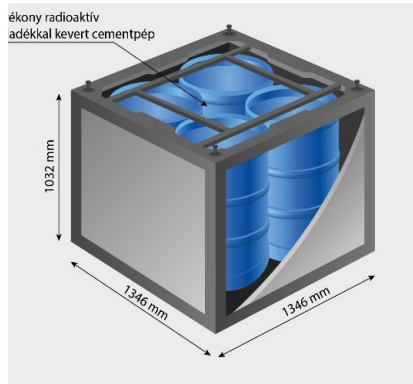

▲ Stohování úložných kontejnerů v úložišti Bataapáti (PURAM)

Plánované umístění kontejnerů v úložných koridorech (BGE)

Betonové kontejnery a sudy s odpadem

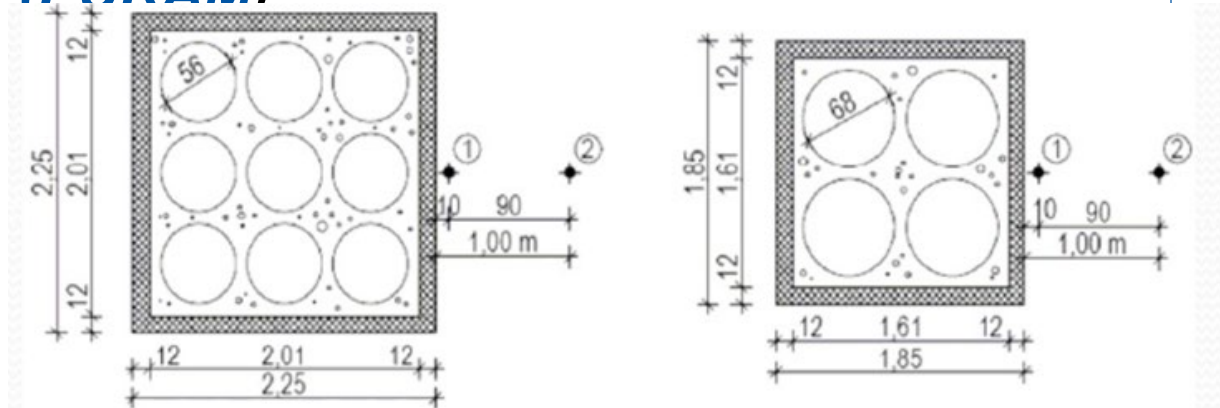

Betonový kontejner pro L-ILW a jeho manipulace (PURAM)

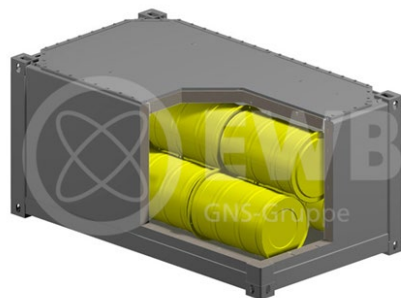
Vkládání ocelových sudů do betonového kontejneru (ENRESA)

Kontejnery pro 9x200l sudy a 4x400l sudy (PURAM)

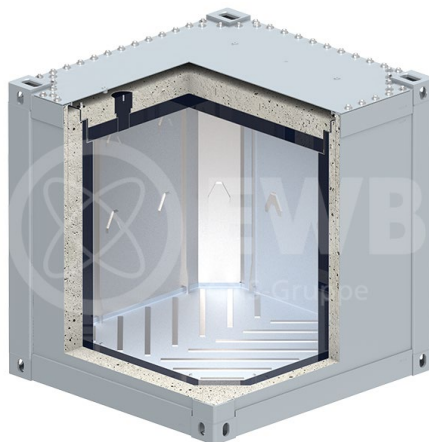

Kontejnery s odpadem a manipulace

Průřez ocelovými kontejnery naplněnými sudy s odpadem

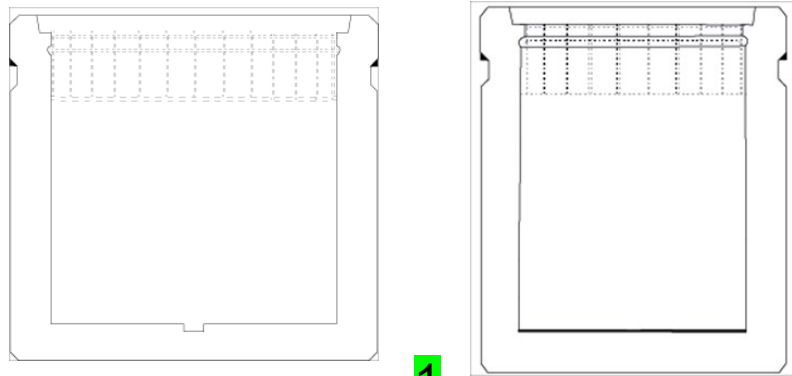
Kontejner vybavený vnitřním stíněním

Plnění kontejneru pro ukládání odpadu sudy s RAO (BGE)

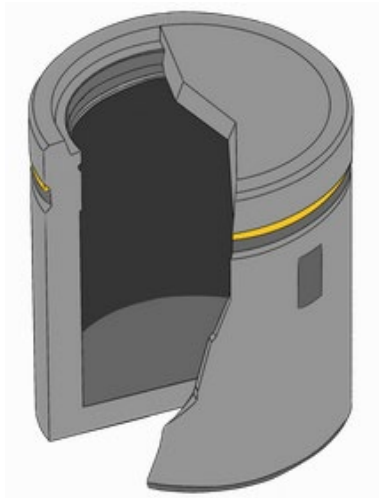
Kontejnery CDB s vysokou integritou

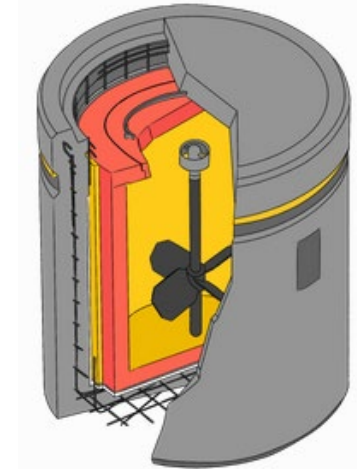
Výkres standardních kontejnerů s vysokou integritou CDB

Výkres variantních vysoce integritních kontejnerů CDB

3
Průřez vysoce integritními kontejnery CDB

Porovnání a shrnutí

Vyhořívání a jaderná fúze

Jsou rozdíly mezi radioaktivními odpady z jaderných elektráren, z ostatních běžných prací s izotopy (medicína, biologie) a z jaderné fúze.

Provozní odpady z fúze jsou neradioaktivní He a produkty z opotřebení zařízení (tritiovaný prach), které se předpokládá vhodně upravovat už v místě vzniku.

Shody a podobnosti

Chemicky jde často o rozdílné látky v různém skupenství a formě.

Potenciálně vzniknou velkorozměrové odpady po ukončení kampaní.

Odlišný a často zkreslený je pohled veřejnosti na bezpečnost a odpadové hospodářství.

Výhodné je, že lze uplatnit stejné principy pro zacházení s odpadními produkty, pro likvidaci, recyklaci a uložení odpadů.

Při respektování definovaných zásad lze využít stávající uložště a také metody pro zacházení s odpady.

Děkuji za pozornost

www.cvrez.cz

Jaroslav.Stoklasa@cvrez.cz
Lucie.Nenadalova@cvrez.cz